

Na temelju Članka 112. stavak 1. Zakona o radu («Službene novine FBiH», broj: 43/99, 32/00 i 29/03), Vlada Federacije Bosne i Hercegovine i Udruzenje poslodavaca Federacije Bosne i Hercegovine, na strani poslodavaca Federacije Bosne i Hercegovine i Savez samostalnih sindikata Bosne i Hercegovine, na strani zaposlenika Federacije Bosne i Hercegovine, zaključuju

OPĆI KOLEKTIVNI UGOVOR ZA TERITORIJU FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

I - OPĆE ODREDBE

Predmet Ugovora

Član 1.

Ovim kolektivnim ugovorom uređuju se prava i obveze poslodavaca i zaposlenika iz radnog odnosa ili u svezi sa radnim odnosnom, plaće i naknade plaća, posebno najniža plaća, djelovanje i uvjeti rada sindikata, pravila o postupku kolektivnog pregovaranja i zaključivanja kolektivnih ugovora, sustav i način postupanja tijela ovlaštenih za mirno rješavanje kolektivnih radnih sporova, te štrajk.

Teritorija i subjekti na koje se primjenjuje kolektivni ugovor

Član 2.

Ovaj kolektivni ugovor zaključuje se i primjenjuje na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine.

Kolektivni ugovor je obvezujući i vazi za sva gospodarska drustva bez obzira na vlasničku strukturu kapitala u njima, organe uprave i službe za upravu, policiju, javne ustanove i druge pravne subjekte.

Samostalni sindikati za područja djelatnosti iz stavka 2. ovog Članka zaključuju kolektivne ugovore sukladno ovom kolektivnom ugovoru i njihovim radnim i proizvodnim specifičnostima.

II - PRAVA I OBVEZE UGOVORNIH STRANAKA

Član 3.

Ovim kolektivnim ugovorom, kolektivnim ugovorima na razini kantona, kolektivnim ugovorima za područja djelatnosti, pravilnikom o radu i ugovorom o radu, ne mogu se utvrditi manja prava od prava utvrdenih u Zakonu o radu ("Službene novine Federacije BiH br.43/99, 32/00 i 29/03) i drugim zakonima kojima se reguliraju prava po osnovu rada.

Kolektivnim ugovorima na razini područja djelatnosti, pravilnicima o radu i ugovorima o radu, ne mogu se utvrditi manja prava za zaposlenike od prava utvrdenih ovim kolektivnim ugovorom.

Ako je neko pravo iz radnog odnosa različito uređeno ovim kolektivnim ugovorom, kolektivnim ugovorom za područje djelatnosti, pravilnikom o radu, ugovorom o radu ili zakonom, primjenjuje

se za zaposlenika najpovoljnije pravo, osim u slučaju Člana 8. stavak 6. i 7. ovog kolektivnog ugovora.

Izuzetno od prethodnog stava, ukoliko je neko pravo iz radnog odnosa različito utvrđeno u kolektivnim ugovorima za područje djelatnosti, primjenjuje se pravo utvrđeno u granskom kolektivnom ugovoru.

Obveze poslodavaca i zaposlenika

Član 4.

Poslodavci su dužni pridržavati se odredbi ovog kolektivnog ugovora i kolektivnih ugovora za područja djelatnosti i u skladu s njima donijeti pravilnik o radu i zaključiti ugovor o radu sa zaposlenicima.

Poslodavac mora omogućiti zaposleniku prije stupanja na rad da se upozna sa propisima o radnim odnosima, organizacijom rada i zaštitom na radu.

Član 5.

Poslodavac je obvezan zaposleniku, sa kojim je zaključio ugovor o radu, za obavljeni rad, isplatiti plaću.

Poslodavac ima pravo bliže odrediti mjesto i način obavljanja rada zaposlenika, poštujući pritom prava i dostojanstvo zaposlenika.

Poslodavac je dužan osigurati zaposleniku uvjete za siguran rad, sukladno posebnim zakonom i drugim propisima.

Zaposlenik je obvezan prema uputama poslodavca, datim sukladno naravi i vrstom rada, kvalitetno, izvršavati preuzeti posao.

U toku trajanja radnog odnosa, Poslodavac svojom odlukom može Zaposlenika privremeno rasporediti na sve druge poslove za koje ispunjava opće i posebne uslove.

III - PLAĆE I NAKNADE PLAĆA

Osnovna pravila za obračun i isplatu plaća

Član 6.

Poslodavac je dužan zaposlenicima isplatiti jednake plaće za rad jednake vrijednosti, bez obzira na njihovu nacionalnu, vjersku, regionalnu, spolnu, političku i sindikalnu pripadnost i opredjeljenje.

Poslodavac ne može zaposleniku obračunati i isplatiti plaću u iznosu manjem od iznosa određenog kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu i ugovorom o radu, osim u slučajevima predviđenim u članu 8. stavak 6.7.8. i 9. ovog ugovora.

Kolektivnim ugovorom za područja djelatnosti, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu određuju se periodi isplate plaće, koji ne mogu biti duži od 30 dana.

Poslodavac je dužan zaposleniku uručiti pismeni obračun bruto i neto plaće prilikom njene isplate.

Poslodavac koji na dan dospjelosti ne isplati plaću ili je ne isplati u cijelosti, dužan je do kraja mjeseca u kojem je dospjela isplata plaće zaposleniku uručiti obračun iznosa plaće koji je bio dužan isplatiti.

Pojedinačne isplate plaće nisu javne.

Osnovna plaća

Član 7.

Osnovna plaća je najniži iznos koji poslodavac mora isplatiti zaposleniku za puno radno vrijeme, normalne uvjete i rezultate rada, za radno mjesto odgovarajuće složenosti.

Kolektivnim ugovorima za područje djelatnosti ili pravilnikom o radu utvrdit će se način obračuna osnovne plate.

Najniža plaća

Član 8.

Najniža bruto plaća se utvrđuje kolektivnim ugovorima za područje djelatnosti, s tim da bruto satnica ne može biti manja od 2,97 KM.

Satnica iz prethodnog stava se sastoji od doprinosa iz osnovice, poreza na dohodak i iznosa koji se isplaćuje zaposleniku.

Najniža plaća se utvrđuje množenjem najniže satnice iz stave 1. ovog člana sa brojem ostvarenog fonda sati tekućeg mjeseca .

Internim aktom poslodavci mogu utvrditi puni fond radnog vremena niži od 40 sati sedmično u skladu sa Zakonom.

Najniža neto satnica ne može biti manja od **1, 925 KM.**

Kolektivnim ugovorima za područja djelatnosti, mogu se utvrditi uslovi, visina, način i periodi utvrđivanja bruto, odnosno neto satnice, koja ne može biti niža od 1,25 KM neto.

“Poslodavac ne može zaposleniku obračunati i isplatiti plaću u iznosu manjem od iznosa utvrđenog u stavu 1. ovog kolektivnog ugovora. Izuzetno, u slučajevima kada poslovanje društva ne omogućava isplatiti ukupne mase plaće, naknada i dodataka koja imaju karakter uvećanja ličnih primanja zaposlenika, predviđenim ovim kolektivnim ugovorom, poslodavac će izvršiti korekciju plaća svih zaposlenika i time ukupnu masu sredstava za plate uskladiti sa mogućnostima i poslovним rezultatom”.

Usklađivanja plaća iz prethodnog stava može se vršiti kada je poslodavac prethodnu poslovnu godinu završio sa gubitkom ili kada u tekućoj godini posluje sa gubitkom ili će u tekućoj godini poslovati sa gubitkom ukoliko se ne izvrši usklađivanje bruto plaća sa poslovanjem u tekućem periodu.

Usklađivanje plata iz stava 8. Ovog člana podrazumijeva da se zaposleniku ne može isplatiti manja plata od one utvrđene u stavu 6. Ovog ugovora i može trajati najduže dok traju okolnosti iz stava 6. 7. i 8. ovog člana osim u slučajevima iz člana 14. ovog kolektivnog ugovora.

Član 9.

Najniža bruto satnica usklađuje se sa povećanjem indeksa potrošačkih cijena, i ukupnog gospodarskog napretka, najmanje jednom godišnje i to odlukom Vlade Federacije BiH na temelju prethodne saglasnosti socijalnih partnera, u Gospodarsko-socijalnom vijeću za teritoriju Federacije BiH.

Ukoliko se indeks rasta potrošačkih cijena u Federaciji BiH u posljednja tri mjeseca, kumulativno poveća najmanje 5%, tada Vlada FBiH može uskladiti bruto satnicu sa porastom potrošačkih cijena i bez saglasnosti socijalnih partnera.

Utvrđivanje koeficijenta za obračun osnovne plaće

Član 10.

Vrednovanje poslova, kao i normi gdje je to potrebno, utvrđuje se kolektivnim ugovorima za područja djelatnosti ili pravilnikom o radu, sukladno njihovim radnim i proizvodnim specificnostima.

Zaposlenici se moraju upoznati sa načinom obračuna plaća i radnim normama za poslove za koje se zaključuje ugovor o radu.

Pravo na povećanu osnovnu plaću

Član 11.

Zaposlenik ima pravo na povećanu osnovnu plaću za otežane uvjete rada u slučajevima kada Rezultati ispitivanja, fizičkih, hemijskih, bioloških štetnosti i mikroklima, prilikom redovnih Periodičnih pregleda i ispitivanja uvjeta radne sredine u radnim i pomoćnim prostorijama, prelaze dozvoljene granice koje su propisane važećim zakonskim aktima, ako se tehničkim mjerama zaštite na radu i primjenom zaštitne opreme iste ne mogu otkloniti odnosno svesti u zakonom dozvoljene granice.

Povećanje plaće iz stava 1. ovog člana utvrdit će se kolektivnim ugovorima grana i djelatnosti odnosno pravilnicima poslovnih subjekata uvažavajući specifičnosti svakog područja djelatnosti.

Pravo na povećanu plaću

Član 12.

Zaposlenik ima pravo na povećanu plaću za:

- prekovremen rad najmanje 30% od neto satnice;

- nocni rad najmanje 30% od neto satnice;
- rad na dan tjednog odmora najmanje 20% od neto satnice;
- rad u dane blagdana koji su po zakonu neradni najmanje 50% od neto satnice.

Dodaci se medusobno ne isključuju.

Pravo na povećanje plaće za godine radnog staza

Član 13.

Osnovna neto satnica prije oporezivanja povećava se za svaku godinu radnog staza kod tog poslodavca za 0, 6%, s tim da ukupno povećanje ne može biti veće od 20%.

Pod radnim stazom u smislu stavka 1. ovog Članka podrazumijeva se i radni staz proveden kod poslodavca u slučaju promjene poslodavca ili njegovog položaja (npr; zbog prodaje, nasljedivanja, spajanja, pripajanja, promjene oblika drustva i dr.).

Pravo na naknadu plaće

Član 14.

Zaposlenik ima pravo na naknadu plaće za vrijeme potpunog ili djelimičnog prekida rada kod poslodavca do kojeg je došlo zbog okolnosti za koje zaposlenik nije kriv (viša sila, privremeni zastoj u proizvodnji i sl) u visini koju prema svojoj ekonomskoj situaciji odredi poslodacac.

Član 15.

Pravo na naknadu plaće zaposlenik sa promijenjenom radnom sposobnošću ostvaruje sukladno zakonu.

Naknada u slučaju smrti zaposlenika i člana uže obitelji i teške invalidnosti zaposlenika

Član 16.

U slučaju smrti zaposlenika uslijed nesreće na poslu i teškog profesionalnog oboljenja, njegovoj obitelji se isplaćuje novčana naknada u visini najmanje tri prosječne plaće ostvarene u Federaciji Bosne i Hercegovine prema posljednjim objavljenim podacima Federalnog zavoda za statistiku.

U slučaju smrti zaposlenika ili teške invalidnosti zaposlenika koji nisu posljedica nesreće na poslu i u slučaju smrti člana uže obitelji zaposlenika, isplaćuje se naknada u visini najmanje dvije plaće iz prethodnog stavka.

Članom uze obitelji iz stavka 2. ovog članka smatraju se: bračni drug, djeca i roditelji, kao i unučad bez roditelja koje zaposlenik izdržava živeći u zajedničkom kućanstvu.

Poslodavac nema obavezu isplate naknada iz stava 2. ovog člana u slučajevima poremećaja u poslovanju, definiranih u članu 8. stav 8. i 9.

Umjesto isplate naknade iz prethodnih stavova ovog člana poslodavac može osigurati zaposlenike i članove njegovog užeg domaćinstva, za slučajeve iz ovog člana.

Nagradivanje i stimuliranje zaposlenika

Član 17.

Poslodavac može nagraditi i stimulirati zaposlenike povodom vjerskih, nacionalnih i državnih blagdana, kao i po osnovu ostvarenih usteda, racionalizacija i inovacija u procesu rada, ako to rezultati poslovanja dozvoljavaju.

Kriterije za primjenu prethodnog stava poslodavci će urediti pravilnikom o radu.

Pravo na ishranu u toku radnog vremena (topli obrok)

Član 18.

Poslodavac je obvezan zaposleniku osigurati ishranu u toku radnog vremena (topli obrok). Ukoliko poslodavac ne osigurava ishranu, zaposleniku se isplaćuje mjesecna naknada u iznosu utvrđenom u granskom kolektivnom ugovoru.

Poslodavac može zaposleniku osigurati naknadu kombinirano, organiziranjem isporuke toplog obroka i isplatom dijela naknade u gotovini.

Pravo na prijevoz na posao i sa posla

Član 19.

Zaposlenik ima pravo na prijevoz ili naknadu troškova prijevoza na posao i sa posla u skladu sa pravilnikom o radu, odnosno ugovorom o radu.

Regres za godišnji odmor

Član 20.

Zaposlenik ima pravo na regres za korištenje godišnjeg odmora u visini najmanje 50% prosječne neto plaće svih zaposlenih ostvarene kod poslodavca u mjesecu koji prethodi isplati regresa, pod uslovom da privredni subjekt - poslodavac nije prethodnu poslovnu godinu završio sa gubitkom, ili kada posluje sa gubitkom u tekućoj poslovnoj godini, ili ukoliko isplatom regresa privredni subjekt neće doći u gubitak u tekućoj godini.

Naknada za vrijeme bolesti zaposlenika

Član 21.

Zaposleniku pripada pravo na novčanu naknadu za vrijeme privremene spriječenosti za rad zbog bolesti, sukladno zakonu.

Pravo na otpremninu prilikom odlaska u mirovinu

Član 22.

Zaposlenik ima pravo na otpremninu prilikom odlaska u mirovinu najmanje u visini tri prosječne plaće ostvarene u Federaciji BiH, prema posljednjim objavljenim podacima Federalnog zavoda za statistiku.

Izuzetno ukoliko postoje uslovi iz člana 8. stavovi 6.7.i 8. poslodavac može smanjiti ili potpuno ukinuti isplati otpremnine dok ti razlozi postoje.

Pravo na otpremninu u slučaju otkaza

Član 23.

U slučaju otkaza, zaposlenik ima pravo na otpremninu u slučajevima i pod uvjetima utvrđenim Zakonom o radu.

Pravo na dnevnice

Član 24.

Zaposleniku pripada pravo na plaćene troškove prilikom službenog putovanja (dnevница). Visina dnevnice i način plaćanja ostalih putnih troškova utvrdit će se kolektivnim ugovorima područja djelatnosti.

Naknada troškova zbog odvojenog života od obitelji

Član 25.

Zaposlenik koji je privremeno upućen na rad, u mjesto koje je udaljeno od mjesta prebivališta njegove obitelji, više od 70 km, ima pravo na mjesecnu naknadu troškova zbog odvojenog života od obitelji. Visina troškova iz stavka 1. ovog članka utvrdit će se kolektivnim ugovorima kantona, područja djelatnosti i ugovorom o radu.

Naknada za rad na terenu (terenski dodatak)

Član 26.

Zaposlenik koji je zbog prirode poslova koji obavlja upućen na rad na terenu, 70 km van mjesta zaposlenja u trajanju dužem od 30 dana neprekidno ima pravo na terenski dodatak. Visina terenskog dodatka utvrdit će se kolektivnim ugovorima područja djelatnosti.

Medusobno isključivanje određenih prava

Članak 27.

Dnevница, naknada za odvojeni život od obitelji i terenski dodatak međusobno se isključuju.

IV- DJELOVANJE I UVJETI RADA SINDIKATA

Član 28.

Mišljenja, prijedlozi, žalbe i svi nastali nesporazumi o pravima iz rada i na temelju rada rješavat će se direktnim pregovorima između poslodavca i sindikata. Sindikalnim predstavnicima koji nisu zaposleni kod poslodavca, ali čiji sindikat ima članove kod poslodavca, dozvoljen je pristup kod poslodavca kada je to potrebno za obavljanje sindikalne aktivnosti, vodeći računa da pri tome ne naruši radne i tehnološke procese kod poslodavca, odnosno razloge bezbjednosti i sigurnosti.

Poslodavac i Sindikat mogu zaključiti Sporazum kojim će regulisati ovu oblast u skladu sa odredbama ovog člana i zakona.

Član 29.

Poslodavac je dužan da pravilnikom o radu predvidi i osigura uvjete za rad i djelovanje sindikata sukladno općim i kolektivnim ugovorima područje djelatnosti. Poslodavac je dužan obračunavati i iz plaće zaposlenika odbijati sindikalnu članarinu, uz pismenu suglasnost zaposlenika, te je redovno uplaćivati na račun sindikata, a na zahtjev i sukladno uputama sindikata.

Zastita sindikalnog povjerenika

Član 30.

Poslodavac, samo uz prethodnu suglasnost federalnog ministarstva nadležnog za rad, može otkazati ugovor o radu sindikalnom povjereniku za vrijeme obavljanja njegove dužnosti i šest mjeseci nakon obavljanja te dužnosti.

Ukoliko ministar iz prethodnog stava ne odgovori na zahtjev poslodavca u roku od 30 dana smatarat će se da je dao traženu suglasnost.

U slučaju kada sindikalni povjerenik načini težu povredu radne obaveze, a ministar ne da prethodnu suglasnost, poslodavac može pokrenuti zahtjev za otkaz ugovora o radu tužbom kod nadležnog suda.

U tom slučaju sindikalnom povjereniku prestaje ugovor o radu pravosnažnom presudom nadležnog suda.

V - POSTUPAK KOLEKTIVNOG PREGOVARANJA I ZAKLJUČIVANJA KOLEKTIVNIH UGOVORA

Pokretanje postupka kolektivnog pregovaranja

Član 31.

Postupak kolektivnog pregovaranja i zaključivanja kolektivnih ugovora može pokrenuti svaka ugovorna strana utvrđena u Zakonu o radu.

Postupak iz stavka 1. ovog članka pokreće se pismenim putem.

Obveza pregovaranja u dobroj vjeri

Član 32.

Stranke kolektivnog ugovora dužne su u dobroj vjeri pregovarati o zaključivanju kolektivnog ugovora u svezi sa pitanjima koja prema Zakonu o radu mogu biti predmet kolektivnog ugovora.

Utvrđivanje prijedloga kolektivnog ugovora

Član 33.

Stranka koja je pokrenula postupak za kolektivno pregovaranje i zaključivanje kolektivnih ugovora utvrđuje prijedlog kolektivnog ugovora i dostavlja ga drugoj ugovornoj stranci.

Protokol o vođenju pregovora

Član 34.

Postupak i rokovi za kolektivno pregovaranje i zaključivanje kolektivnih ugovora uređuju se pisanim protokolom o vođenju pregovora koji utvrđuju potpisnice kolektivnog ugovora.

Izmjene i dopune kolektivnog ugovora

Član 35.

Inicijativu za izmjene i dopune ovog kolektivnog ugovora može dati svaka stranka.

Inicijativa se podnosi u pismenoj formi, a stranka kojoj je upućena dužna je na inicijativu odgovoriti u roku od 15 dana od prijema inicijative.

Ukoliko stranka u predviđenom roku ne odgovori na inicijativu, smatraće se da je dala suglasnost za izmjenu i dopunu kolektivnog ugovora.

Izmjene i dopune ovog kolektivnog ugovora vrše se na način i po postupku predviđenom za njegovo donošenje.

VI - MIRNO RJEŠAVANJE KOLEKTIVNIH RADNIH SPOROVA

Član 36.

Postupak mirenja u kolektivnim radnim sporovima provodi se sukladno Zakonu o radu.

Član 37.

Stranke u sporu mogu se dogovoriti da rješavanje sporova povjere arbitraži. Svaka stranka imenuje isti broj arbitara i njihovih zamjenika.

Predsjednika i zamjenika arbitražnog vijeća stranke imenuju sporazumno.

Član 38.

Postupak rada arbitražnog vijeća regulisaće se sporazumom stranaka u sporu.

VII – ŠTRAJK

Član 39.

Ukoliko sindikat ocijeni da se ne ostvaruju prava zaposlenika utvrđena zakonom i kolektivnim ugovorom, stupit će u pregovore sa poslodavcem i zahtijevati da poduzmu odgovarajuće mјere.

Sindikat ima pravo organizirati štrajk sukladno zakonu i pravilima sindikata o štrajku ukoliko sporna pitanja ne budu riješena putem pregovora.

Poslovi koji se ne mogu prekidati za vrijeme trajanja štrajka, regulirat će se kolektivnim ugovorima za područje djelatnosti.

VIII - PRIJELAZNE I ZAVRSNE ODREDBE

Član 40.

Samostalni sindikati područja djelatnosti udruženi u Savez samostalnih sindikata Bosne i Hercegovine zaključivaće kolektivne ugovore za područje djelatnosti u kojoj djeluju sa odgovarajućim resornim ministarstvima Vlade Federacije Bosne i Hercegovine i odgovarajućim udruženjima poslodavaca područja djelatnosti udruženih u Udrzenje poslodavaca Federacije Bosne i Hercegovine.

Usklađivanje postojećih kolektivnih ugovora područja djelatnosti izvršiće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog kolektivnog ugovora.

Ukoliko se kolektivni ugovor ne zaključi u skladu se odredbom iz stava 2. člana 39. istog ugovora primjenjivat će se stav 6.7. 8 i 9 člana 8. ovog ugovora.

Odredba člana 39. stav 3. ovog ugovora primjenjuje se od dana donošenja Općeg kolektivnog ugovora do donošenja, odnosno, usklađivanja kolektivnih (granskih) ugovora za područja djelatnosti u F BiH sa ovim ugovorom.

Član 41.

Za primjenu, provodenje i tumačenje odredaba ovog kolektivnog ugovora njegovi potpisnici imenuju zajedničku komisiju od šest Članova od kojih svaki potpisnik imenuje po dva Člana.

Komisija iz prethodnog stava odluke donosi većinom glasova, stim da za svaku odluku mora biti bar jedan predstavnik svakog od socijalnih partnera.

Član 42.

Ovaj kolektivni ugovor zaključuje se na period od tri godine.

Najdalje šest mjeseci prije isteka perioda važenja kolektivnog ugovora, socijalni partneri su dužni da pokrenu pregovore o izmjenama ili produženju važnosti kolektivnog ugovora.

Nadzor nad primjenom ovog kolektivnog ugovora

Član 43.

Nadzor nad primjenom ovog kolektivnog ugovora obavlja federalni, odnosno kantonalni inspektor rada.

Zaposlenik, sindikat, vijece zaposlenika i poslodavac mogu zahtijevati od inspektora rada provodenje inspekcijskog nadzora.

Član 44.

Ovaj kolektivni ugovor, nakon zaključivanja, objavljuje se u «Službenim novinama Federacije BiH».

Član 45.

Ovaj kolektivni ugovor stupa na snagu narednog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

Stupanjem na snagu ovog kolektivnog ugovora prestaje da važi Opšti kolektivni ugovor za teritoriju Federacije BiH («Službene novine FBiH», broj:)

Na strani poslodavaca:

1. Premijer Vlade Federacije BiH

Mustafa Mujezinović, s.r.

Na strani zaposlenika:

Predsjednik Saveza samostalnih sindikata BiH

Edhem Biber, s.r.

2. Predsjednik Udruženja poslodavaca FBiH

Nihad Imamović, s.r.